

AZ ÖSSZEFOGÁS EREJE

Döntők – a Kitaibel-verseny nélkül

Mezőtúr, Kisújszállás, Eger és Győr. A tanévzárás előtti hetekben, időrendben ezeken a helyszíneken zajlottak le azoknak nagy múltú és széles körben elismert országos, illetve nemzetközi természet- és környezetismereti tanulmányi versenyeknek a döntői, amelyek különösen szoros szálakkal kötődnek alapítványunkhoz, illetve magazinunkhoz. Megtisztelő módon igénylik és hasznosítják a sikeres felkészüléshez és szerepléshez nélkülözhetetlen szakmai támogatásunkat, miközben kettőnek a szervezői társrendezőként is számot tartanak közreműködésünkre.

Sajnos, a tehetséggondozásnak ezen a területén új utat nyitó és példát adó *Kitaibel Pál-verseny* nemzetközi döntőjét – a hiányos pénzügyi források miatt – áprilistól októberre kellett halasztani. Sok egyéb gond mellett a tavaszi megmérettetésre időzített felkészülés frissen tartásának, felelevenítésének követelményeit is vállalva.

A tehetséggondozásnak ezek a nagyszerű fórumai ennek ellenére újra bizonyították, hogy a pedagógusok, az iskolák, a mecénások összefogásával kiváló eredményeket lehet elérni. A 2015/2016-os tanévben is népes diáksereg állt a startvonalra, sőt, örvendetes módon szerény létszám-bővülést is elkönnyelhettek a szervezők.

Az érintett korosztályok tanulói létszámának országos csökkenése ellenére az előző évinél több fiatal gondolta úgy, hogy a kötelezőt jóval meghaladó ismeretanyag, valamint az önálló kutatómunka során gyűjtött tapasztalatok birtokában bizonyítja felkészültségét, rátermettségét. Egymással versengve arról ad bizonyosságot a szakmai zsűrieknek, hogy a biológia, az ökológia, a földrajz-földtan, a biogeográfia vagy éppen a környezet-egészségtan területén elismerésre méltó jártasságot mutat.

Az országos természet- és környezetismereti versenyek idei döntői újlag megerősítették, hogy a környező világunkra kíváncsi, kiválóan felkészült, a környezetbarát szemléletet magukénak érző fiatalok példaértékű teljesítményre képesek. A színvonalat jelzi, hogy a tudáspróbák fordulójának átlagpontszáma 70 százalék körüli volt, ami önmagáért beszél. Mindebben döntő szerepet töltöttek be a versenyzők sikereit megalapozó felkészítőtanárok, akik önzetlenül, semmivel sem pótolható szakmai, emberi segítséget adtak a fiataloknak. A tanártársadalom legjobbjai, ezernyi tennivalóval ellátva, gyakran a szabadidejük nagy részről lemondva tették a szívük,

lelkiismeretük diktálta dolgukat. A tudáspróbák arra is lehetőséget teremtettek, hogy a pedagógusok szakmai továbbképzés jellegű programokon vegyenek részt.

Ezúttal is minden tiszteletet, elismerést megérdemel a tudáspróbákat életre hívó, évenként kiíró szervezetek sokszorosan kamatozó, tehetséggondozó munkája. Névsoruk a következő:

Magyar Természettudományi Társulat: Herman Ottó Országos Biológiai Verseny (rendező: *Alföldkutatásért Alapítvány*); Teleki Pál Országos Földrajz-Földtan Verseny; Hevesy György Országos Kémia Verseny (www.mtfe.hu),

Benkő Gyula Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont: Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny (www.kaankaroly.hu).

Kőrös Környezeti Nevelési Versenyszervezési Nonprofit Kft.: Sajó Károly Kárpát-medencei Környezetvédelmi Csapatverseny (www.korisnonprofit.hu). Reménykeltő változás, hogy a most megalakult megyei pedagógiai oktatási központok (POK) egy része szerepet vállalt a feladatok megoldásában. Szívből reméljük, hogy az első néhány országgrész példáját hamarosan a többiek is követni fogják.

A versenyek legnagyobb próbatételét jelentő pénzsűke enyhítéséért, a tudáspróbák anyagi feltételeinek megteremtéséért sokan, sokat tettek. A mecénások közül különösen fontos szerepet töltöttek be a Nemzeti Együttműködési Alap és a Nemzeti Tehetség Program pályázata, amelyek a TermészetBúvár életben maradásához is hozzájárultak.

Az alföldi tudáspróbák esetében a Herman Ottó Intézet, a Sajó Károly-versenynél Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata nyújtott számottevő segítséget. Sokat jelentett a versenyeknek otthont adó házigazdák szerepvállalása, valamint – egy esetben – az Országos Erdészeti Egyesület és néhány állami erdőgazdaság hozzájárulása. Jó dolog, hogy valamennyien azt tapasztalhatták: az e célra fordított összegek az értékmentés, értéktelenség területén sokszorosan kamatoznak.

Ezért is bízunk abban, hogy az oktatásügy szervezeti átalakulása a természet- és környezetismeret gyarapítását szolgáló országos, illetve nemzetközi tanulmányi versenyek helyzetét és megrendezésük pénzügyi feltételeit is kedvezően, a teljesítményeket elismerő módon befolyásolja.

KAÁN KÁROLY-VERSENY

Mezőtúr

Az immár huszonegyedik alkalommal megrendezett országos természet- és környezetismereti tudáspróba a felnőttkorban járva is megőrizte vonzerejét és szellemi frissességét. Ezt egyebek között az is alátámasztja, hogy most mintegy 6200 fiatal állt a startvonalra, hogy bizonyíthassa szakmai felkészültségét. A többfordulós, szellemi erőpróba után összesen 23 ötödik és hatodik osztályos jutott az országos döntőbe. A

néhány éve bevezetett újítások beváltak, így például az is, hogy a két korosztály együtt versenyez.

A háromnapos tudáspróbán az elméleti és a terepgyakorlati fordulón az erdő és az ember kapcsolata, valamint a növényátadások összehasonlító elemzése volt a középpontban. A versenyzők rátermettségét a kiselőadások is igazolták. A témakinálat ezúttal is nagyon változatos

volt, a szakmai zsűri az életkori sajátosságoknak megfelelő, önálló megfigyeléseket értékelt legtovábbra. A jövőre vonatkozóan is megfontolandó, hogy a jó témaválasztás már fél siker, így érdekes lehet egy-egy fa, természetesebb cserje vagy hétvégi telek gyepetakarója életközösségének feltérképezése is.

Az országos döntő legvonzóbb programja ezúttal is a sokoldalú, színes és érdekes

terepgyakorlat volt. Egyebek között a Hármas-Körös ártéri erdejében járva az ott élő fontosabb fajok hétköznapi életét, a fajok és a társulások közötti kapcsolatok látható vagy éppen rejtett jeleit figyelték meg a résztvevők, a mi van ott, miért van ott alapkérdésekre keresve a választ. Az itt gyűjtött ismeretek és élmények alapján a versenyzők a tesztfordulón bizonyíthaták a frissen megszerzett tudás hasznosítását. Sokat elárul, hogy az összesített eredmény 68 százalékos volt, amely 8 százalékkal jobb volt a tavalyinál.

A kiselőadások kiemelkedő színvonalát jelzi,

hogy az átlagteljesítmény 77 százalék, míg az elméleti fordulón 61 százalék volt, és ez nagyserű eredménynek számít.

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

1. **NÉMETH MÁTÉ**, Répcelak, Répcelaki Móra Ferenc Általános Iskola és AMI (felkészítő tanára: *Farkasné Tóth Mária*),
2. **PÜSPÖKI ZSÓFIA**, Besenyőtelek, Besenyőteleki Dr. Berze Nagy János Általános Iskola (*Bozsik Mária*),
3. **SZÁVAI KINGA**, Miskolc, Avastetői Általános Iskola (*Juhász Andrásné*).

A verseny legjobbjai balról jobbra: Németh Máté, Püspöki Zsófia és Szávai Kinga felkészítőikkel FOTÓ | UZSOKI JÁNOS

HERMAN OTTÓ-VERSENY

Kisújszállás

„A legbámulatosabb alkotó maga a természet, de észrevenni varázsát, becsét csak kitarító bűvárkodással és kellő alázattal lehet.” Ez a névadó tudóstól származó idézet adta meg a XXVI. Herman Ottó Biológiai Verseny országos döntőjének alaphangját.

Az iskolai fordulóra benevezett fiatalokból került ki az a 25 legfelkészültebb tanuló, aki a kisújszállási országos döntőben is bizonyíthatja tudását és felkészültségét. A tudáspróbanak a sokrétűség volt az egyik vonzereje, a magasra állított mérce pedig igazi szellemi kalandot kínált a résztvevőknek.

A döntőbe jutottak – már péntek délután – meghallgathatták, megtekinthették egymás kiselőadását, amelyekből ötleteket meríthettek a későbbi munkáikhoz. A szombati nap a terepgyakorlaté volt. Herman Ottó nyomán a Közép-Tisza völgyében kalandoztunk. Utunk Kisújszálláson a szoborparkban kezdődött. A szakrális helyszín természetes és telepített vegetációjának összehasonlítása után a Karcagi Kutatóintézet Arborétumában folytattuk munkánkat. Tisztelegtünk a Győrffy

István Nagykun Múzeum névadójának szobra előtt, majd megálltunk egy újkőkori kunhalomnál is, hogy megismerkedjünk kultúrtörténeti jelentőségével.

A fajfelismerési gyakorlat Püspökladányban zajlott le. A terepi megfigyeléseinket Abádszalókon a Tisza-tó vízparti növénytársulásainak elemzésével zártuk. A sok látnivaló befogadását ugyan megnehezítette a szokatlan hőség, de a megszerzett ismeretekből két feladatsort azért meg kellett oldani.

A vasárnapi, elméleti fordulón az előre megadott szakirodalom ismeretéből adtak számat a versenyzők, és próbálták bebizonyítani, hogy ki a legfelkészültebb „tudóspalánta”. Az általános iskolai oktatást kiegészítő tanulmányi verseny így újra a tehetséggondozás hatékony és izgalmas eszközeként töltötte be hivatását. Ezért is örömmel tölt el bennünket a Herman Ottó Intézet megalakulása, mert abban reménykedhetünk, hogy ez az új hátország biztosabbá teszi ennek a nemes versenynek a további megrendezéseit is.

TELEKI PÁL-VERSENY

Eger

A XXIV. Teleki Pál Földrajz-Földtan Verseny országos döntőjét Egerben, az Eszterházy Károly Egyetemen rendezték meg. A tudáspróba benevezett 13-14 diákok legjobbjainak megmérettetésén 44 diák vett részt. A hely szelleme, a csodálatos, liceumi környezet már az első perctől

magával ragadta a versenyzőket és a kísérőtanárokat. Az idei terepbejárás Nagyvisnyót, Bélapátfalvát és Szarvaskőt érintette. A programban a nagyvisnyói Mihalovics-kőfejtő sötétszürke, illetve fehér mészkövét, az apátságát és a

ÍRTA | RÁCZNÉ VATAI ERZSÉBET

tanár, zsűritag

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

1. **BUJPÁL DORIAN MANÓ**, Besenyőtelek, Besenyőteleki Dr. Berze Nagy János Általános Iskola (*Bozsik Mária*).
2. **FÜLÖP DOROTTYA**, Budapest, XIV. kerületi Munkácsy Mihály Általános Iskola (*Koltainé Rakics Rita*),
3. **TULOK SÁRA**, Répcelak, Répcelaki Móra Ferenc Általános Iskola és AMI (*Farkasné Tóth Mária*).

A tudáspróba dobogós helyezettei: Tulok Sára, Bujpál Dorián Manó és Fülöp Dorottya FOTÓ | JUHÁSZ ZOLTÁN

ÍRTA | HÁMORINÉ VIDÓ MÁRIA

melléképületeket felépítő mészköveket, valamint a Szarvaskői Vár alatti tanösvény üledékes és kiömlési közeteit vizsgálhatták a diákok. A földtani ismereteken túl a Bükk Nemzeti Park munkatársai a vidék kultúr- és helytörténeti érdekességeit is bemutatták nekik és pedagógusainak.

A 7. osztály dobogós helyezettei, középen a győztes

A 8. osztályosok legjobbjai
FOTÓK | DR. MARI LÁSZLÓ

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

VII. OSZTÁLY

1. **SÁNDOR ANNA VIOLA**, Budapest, Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (*Vízy Zsolt*),
2. **SZITA GERGELY**, Pécs, Pécsi Janus Pannonius Gimnázium (*Szlovák-Baris Katinka*),

3. **REIF MÁRTON**, Budapest, Kempelen Farkas Gimnázium (*Vaskor Gabriella, Mura-Mészáros Csaba*).

VIII. OSZTÁLY

1. **SZILÁGYI BENJAMIN**, Gödöllő, Gödöllői Református Liceum és Gimnázium

- (*Kőrösiné dr. Molnár Andrea*),
2. **FARKAS MÁRTON**, Esztergom, Árpád-házi Szent Erzsébet Középiskola (*Kiss Judit*),
 3. **MOLNÁR BENCE**, Zalaegerszeg, Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium (*Stárics Roland*).

SAJÓ KÁROLY-VERSENY

Győr

A csaknem két évtizedes múltra visszatekintő Kárpát-medencei Környezetvédelmi Csapatverseny 2015/2016-os fordulója ismét megerősítette, hogy a környezetföldrajz hagyományos tudásanyagával mellett a határterületek megismerése még vonzóbbá teheti a tudáspróbát. A biogeográfia, a társadalomföldrajz és a környezet-egészségügy olyan elemei a szellemi megmérettetésnek, amelyek ezer szállal kötődnek mindennapi életünkhöz.

A verseny nemzetközi jellege egyedülálló a hasonló tudáspróbák között. Külhontól érkezett nyelvtestvéreink, kiváló felkészítőik segítségével, évek óta példamutató teljesítményt mutatnak fel, nem ritkán a nemzetközi döntő dobogós

helyein szerepelnek vagy éppen a legfelső fokára jutnak. Az országos versenyszervezők a motorjai a helyi fordulónak. Így például Szlovákiában a fáradhatatlan *dr. Bagita Judit*, a gutai II. Rákóczi Ferenc Alapiskola igazgatója évente mintegy harminc felvidéki iskola legtehetségesebb fiataljainak teremti meg a felkészültség és a rátermettség bizonyításának lehetőségét. Az alapiskola pedig kiváló feltételeket nyújt a szlovákiai országos döntő megrendezéséhez.

A Győrben tartott nemzetközi döntőn az idén húsz csapat „mérkőzött” meg, mintegy száz hazai és kilencvenöt határon túli magyar iskola képviselőjében. A 7-8. évfolyamos fiatalok

legjobbjaik között a Szlovákiából, Romániából, Szerbiából és – örvendetes módon újra – a nem kis gondokkal küzdő Ukrainából érkezett csapatok is voltak. A szakmai zsűri azzal gazdagodott, hogy együttműködési megállapodás keretében a testület munkájába bekapcsolódott a győri Széchenyi István Egyetem Matematikai, Informatikai és Természettudományi Intézetének vezetője, a biológus *dr. Halbritter András* dékánhelyettes.

A kétnapos megmérettetés terepgyakorlattal kezdődött, amelynek során a Fertő tó vízparti területeinek társulásaival, a tájfejlesztés eredményeivel és a tó madárvilágával ismerkedhettek a fiatalok. A frissen szerzett tudás,

A győri nemzetközi döntő idei legjobbja ismét a berettyóújfalui csapat volt (balról jobbra: Bohács István, Szémán Gabriella és Csapó Enikő)

Az „ezüstérmes” versenyzők: Szabó Emma, Pintes Órsolya, Pápay Anna

A harmadik helyezett a budapesti Szent István Gimnázium csapata.
FOTÓK | KÖVECSES LÁSZLÓ

Terepgyakorlaton a Fertő tó partján
FOTÓ | HAJBÁNÉ CSUTA ILDIKÓ

ismeretek rendszerezését a tesztfeladatok megoldása segítette.

A szellemi megmérettetés kiemelkedő sikerét hozta az önálló megfigyelésen, saját kutatáson alapuló kiselőadások bemutatása. Az izgalmas forduló színvonalára jellemző volt, hogy a tanulók összteljesítménye megközelítette a 75 százalékot. A verseny történetében először nyílt

lehetőség a döntős csapatok plakátjainak és posztereinek a nagy nyilvánosság előtti bemutatására. A győri Árpád Üzletközpontban három hétig láthatta minden vásárló a klímaváltozás okait és lehetséges hatásait feltáró kreatív, figyelemfelkeltő munkákat, továbbá a kiselőadások grafikai megjelenítését is.

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

1. JÓZSEF ATTILA ÁLTALÁNOS ISKOLA, Berettyóújfalú (Kurtán Mónika),
2. VÁMBÉRY ÁRMIN ALAPISKOLA, Dunaszerdahely, Szlovákia (György Judit),
3. SZENT ISTVÁN GIMNÁZIUM, Budapest (Csupák Adrienn).

HEVESY GYÖRGY-VERSENY

Eger

ÍRTA | BALOGH TERÉZIA

A kémia iránt érdeklődő 13-14 évesek egyik legnagyobb hagyományú, tehetséggondozó programjának országos döntőjét az egri Eszterházy Károly Egyetemen rendezték meg. A megyei fordulókból 25 hetedik és 33 nyolcadikos, közülük 3 erdélyi fiatal jutott be a legjobbak megmérettetésébe.

A verseny résztvevői írásban, laboratóriumi gyakorlaton és élőszóban adtak számot tudásukról. Felkészültségükről minden szónál többet mond, hogy a hetedikeseknél 73 százalékos, míg a nyolcadikosoknál 78 százalékos volt az ifjú tudósok teljesítményének átlaga.

A két első helyezett, valamint a felkészítőtanárok

közül *Simon Zsolt*né (Budapest, Táncsics Mihály Általános Iskola és Gimnázium) és *dr. Nagyné Zsebe Alice* (Eger, Balassi Bálint Általános Iskola) is megkapta az MTT Hevesy-émlékérmét.

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

VII. OSZTÁLY

1. FÜLEPI DÁVID, Salgótarján, SÁIK (Kissné Sári Judit),
2. NGUYEN BICH DIEP, Budapest, ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Gimnázium (Balázs Katalin),
3. BALOGH ZSÓFIA, Győr, Révai Miklós Gimnázium és Kollégium (Csatóné Zsámbéky Ildikó).

A 7. osztályosok közül Fülepi Dávid volt a legjobb

A laborgyakorlat nem kis próbatétel elé állította a versenyzőket
FOTÓK | ZIMMERMANN KATALIN

VIII. OSZTÁLY

1. MÉSZÁRIK MÁRK, Budapest, ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium (Sebőné Bagdi Ágnes),
2. KOZÁK ANDRÁS, Budapest, ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium, (Sebőné Bagdi Ágnes),
3. PETHŐ RÓBERT ISTVÁN, Torda, Jósika Miklós Elméleti Líceum (Nyitrai Apollónia).

A versenyek résztvevőinek Herman Ottó szavaival gratulálunk: „Légy büszke arra, ami voltál, s igyekezz különb lenni annál, ami vagy.”

A győztes 8. osztályos versenyző, Mészárik Márk